

ज्ञानसागर कोचिंग क्लासेस, अहमदनगर

प्रथम सत्र परीक्षा

इयत्ता - ९ वी (मराठी माध्यम)

विषय - विज्ञान भाग-१

(प्रकरण - ३, १०, ११)

वेळ - २ तास

गुण - ४०

- प्र.१ अ) रिकाम्या जागी योग्य शब्द वापरून गाळलेल्या जागा भरा. 2
- 1) त्वरणाला रोध करणाऱ्या वस्तूच्या प्रवृत्तीला ----- म्हणतात.
  - 2) गतीविषयक पहिल्या समीकरणानुसार ----- आणि वेळ यातील संबंध दिला जातो.
  - 3) अग्निबाण (रॉकेट) ची गती न्यूटनच्या ----- नियमावर आधारीत आहे.
  - 4) वस्तूच्या गतीच्या सुरुवातीच्या व अंतिम बिंदूमधील कमीत कमी अंतरास वस्तूचे ----- म्हणतात.
- ब) योग्य जोड्या जुळवा. 2
अ. गट	ब. गट
1) न्यूटनचा गतिविषयक पहिला नियम	1) वस्तूचा वेग स्थिर असतो
2) न्यूटनचा गतिविषयक दुसरा नियम	2) वस्तूचा वेग कमी होतो
3) ऋण त्वरण	3) बलाच्या परिणामांची कल्पना देतो
4) शून्य त्वरण	4) जडत्वाचा नियम असेही म्हणतात
- क) चूक की बरोबर ते लिहा. 2
- 1) समस्थानिकांमध्ये अणुक्रमांक समान असतो परंतु अणुवस्तुमानांक भिन्न असतो.
  - 2) K या कवचामध्ये सर्वाधिक ऊर्जा असते.
  - 3) जेव्हा एखाद्या वस्तूवर प्रयुक्त होणाऱ्या दोन बलांचे परिणाम सारखे आणि दिशा विरुद्ध असतात तेव्हा वस्तूवर प्रयुक्त होणारे बल शून्य असते.
  - 4) अणूचे वस्तुमान अणूमध्ये एकसमान प्रमाणात वितरीत झालेले असते.
- ड) गटातील वेगळा शब्द ओळखा. 2
- 1) स्पंजवर प्रयुक्त केलेले बल, ट्रॉलीवर प्रयुक्त केलेले बल, फुग्यावर प्रयुक्त केलेले बल, स्प्रिंगवर प्रयुक्त केलेले बल
  - 2) चंद्राची गती, वर्तुळाकार मार्गाने वाहनाची गती, आयताकृती मार्गाने वाहनाची गती, अणूमधील इलेक्ट्रॉनची गती.
  - 3) बॅट आणि बॉल यांच्यातील आंतरक्रिया बल, बंदूक आणि बंदुकीची गोळी यातील आंतरक्रिया बल, रॉकेटची गती, चालत्या बसमधून उडी मारताना पडणारी व्यक्ती.
  - 4) पक्ष्यांचे उडणे, वाहनांची गती, रेल्वेची गती, पृथ्वीची.
- प्र.२ अ) शास्त्रीय कारणे लिहा. (कोणतेही दोन) 4
- 1) अणूमध्ये प्रभारीत कण असूनसुद्धा अणू हा विद्युतदृष्ट्या उदासिन असतो.
  - 2) जेव्हा एखादी वस्तू मुक्तपणे जमिनीवर पडते तेव्हा गतीचे त्वरण एकसमान असते.
  - 3) समान वेग असणाऱ्या चेंडूपैकी, क्रिकेटचा चेंडू थांबविण्यापेक्षा टेनिसचा चेंडू थांबविणे सोपे असते.
  - 4) हेलिअममध्ये दोन इलेक्ट्रॉन्स एकाच कक्षेत असतात. तर लिथिअममध्ये तीन इलेक्ट्रॉन्स दोन कक्षांत असतात.
- ब) खालीलपैकी कोणतेही दोन फरक स्पष्ट करा. 4
- 1) बल आणि संवेग
  - 2) अंतर आणि विस्थापन
  - 3) एकसमान गती आणि नैकसमान गती
  - 4) गतीचे जडत्व आणि विराम अवस्थेचे जडत्व

- प्र. 3 अ) खालीलपैकी दोन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. 4
- 1) 'गती सापेक्ष असते' हे उदाहरणाद्वारे स्पष्ट करा.
  - 2) पुढील प्रकारातील बलाची दोन उदाहरणे द्या - अ) उचलणे ब) वस्तूचा आकार बदलणे
  - 3) ज्या प्रकारच्या गती प्रत्यक्ष पाहू शकत नाही पण प्रत्यक्ष अनुभवातून जाणून घेऊ शकतो अशा गतीची उदाहरणे द्या.
  - 4) एक समान वर्तुळाकार गतीची पाच उदाहरणे द्या.
- ब) व्याख्या लिहा. (कोणतेही दोन) 4
- 1) अणुवस्तुमानांक
  - 2) कक्षा
  - 3) अणुअंक
  - 4) अणू
- प्र. 4 अ) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तरे लिहा. 4
- 1) रुदरफोर्डचा विकिरण प्रयोग दर्शविणारी सुबक व नामनिर्देशित आकृती काढा.
  - 2) संवेग अक्षय्यतेचा नियम सांगून सिद्ध करा.
  - 3) स्पष्ट करा - निल्स बोरची अणुप्रतिकृती
- ब) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) 4
- 1) कलिल द्रावण म्हणजे काय?
  - 2) चालची एकके काय?
  - 3) असंतुलित बलाबद्धल सांगा.
  - 4) संवेग अक्षय्यतेचा नियम सांगा.
  - 5) एकसमान वर्तुळाकार गती म्हणजे काय?
- प्र. 5 अ) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 4
- 1) जॉन डाल्टनचा अणुसिद्धान्त सांगा.
  - 2) टिप लिहा - त्वरण
  - 3) न्यूटनचे गतिविषयक नियम सांगा.
- ब) खालीलपैकी एक उदाहरणे सोडवा. 2
- 1) एका वस्तूचे वस्तुमान 16 kg असून ती 3 m/s^2 त्वरणाने गतिमान आहे. तिच्यावर प्रयुक्त असणारे बल काढा. तेवढेच 24 kg वस्तुमानाच्या वस्तूवर प्रयुक्त केल्यास निर्माण होणारे त्वरण किती?
  - 2) एक व्यक्ती 72 किमी प्रवास 4 तासात करते तर सरासरी चाल मीटर/सेकंद मध्ये काढा.
- क) कोणतेही एक टिप लिहा. 2
- 1) इलेक्ट्रॉन संरूपण
  - 2) न्यूटनची गतिविषयक समीकरणे
  - 3) समस्थानिकांचे उपयोग